

Raadsinformatie

<i>Aan</i>	Raad
<i>Portefeuillehouder</i>	Burgemeester Rijdsdorp, Wethouder Verhoeven
<i>Onderwerp</i>	Vorming regionale uitvoeringsdienst Midden- en West-Brabant
<i>Datum</i>	26-10-11
<i>Afschrift aan</i>	afdelingshoofden, leden van college van B&W

Inleiding

Zoals u weet, wordt in onze regio gewerkt aan de totstandkoming van een Regionale Uitvoeringsdienst, een RUD. In deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen. Wij kijken eerst kort terug op de ontstaans-geschiedenis en informeren u vervolgens over de huidige stand van zaken.

Wat is een RUD?

Een RUD is een professionele organisatie die taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu (VTH milieu taken) van gemeenten en provincies uitvoert. Een uitvoeringsorganisatie dus. Ook andere taken op het gebied van de fysieke leefomgeving kunnen in een RUD worden ondergebracht. In alle gevallen blijft het bevoegd gezag bij de gemeenten en provincies.

Wat ging vooraf?

In 2008 constateerde de Commissie Mans dat de huidige manier van werken leidt tot een aantal knelpunten. Samengevat zijn de volgende knelpunten geconstateerd:

- Kwaliteit van de handhaving: niet altijd en overal is voldoende menskracht en deskundigheid om goede kwaliteit van de handhaving te leveren;
- Dienstverlening naar burger en bedrijfsleven: er zijn grote, onrechtvaardige verschillen in de handhavingaanpak naar burgers en bedrijven;
- Efficiency en effectiviteit van de handhaving: inefficiënte of onmogelijke aanpak voor 'jurisdictie'- overschrijdende milieuproblemen en zware milieucriminaliteit.

De oplossing voor de knelpunten ligt in samenwerking tussen de verschillende overheidsinstanties.

Het kabinet bepleitte destijds –op advies van Mans- de vorming van 25 Regionale Uitvoeringsdiensten en het stellen van kwaliteitseisen aan de uitvoeringsorganisatie als geheel. Tevens werd de mogelijkheid van regionaal maatwerk via een ‘proces van onderop’ geboden.

In Noord-Brabant is in 2009 een eerste verkenning naar de vorming van RUD's uitgevoerd. De resultaten zijn vastgelegd in de notitie 'Van Brabants Bont naar Brabants maatwerk'. Belangrijkste punten in en naar aanleiding van het rapport zijn om de uitvoering van VTH taken te bundelen in RUD's voor de bovenlokale opgaven (ketentoezicht) en de bedrijven met de grootste risico's. Enerzijds bekrachtigt Brabants Bont de landelijke kaders. Anderzijds brengt Brabants Bont een nuancering aan door het accent te leggen op de meest risicovolle bedrijven. Er is in het rapport een minimumpakket gedefinieerd om bij de RUD's onder te brengen dat minder omvangrijk is dan in de landelijke kaders. Overigens bevat 'Brabants maatwerk' een uitdrukkelijke stimulering om meer taken onder te brengen dan het minimumpakket. De focus van deze diensten moest daarbij enerzijds komen te liggen op de expertise die nodig is voor vergunningverlening en toezicht bij de bedrijven met de meeste milieurisico's en anderzijds op de aanpak van bovenlokale milieuproblemen en milieucriminaliteit.

Kort samengevat zijn er de volgende redenen voor de vorming van de RUD's en de bundeling van de uitvoering van VTH taken door provincie en gemeenten:

- Verminderen van de versnippering in de uitvoering van de VTH taken om eenduidiger en effectiever op te kunnen treden tegen slecht naleefgedrag.
- Versterken van de kritische massa en expertise en deskundigheid voor de taakuitvoering door het bundelen van personeel in één organisatie.
- Creëren van een 'level playing field' voor burgers en bedrijven met een gelijke benadering en behandeling.
- Een centraal punt met milieu informatie die de uitwisseling en afstemming verzorgt tussen bestuursrecht en strafrecht (politie, Openbaar Ministerie).

De RUD gaat niet gepaard met overdracht van bevoegdheden. De bevoegdheden blijven bij de gemeenten en provincie. Deze hebben wel de mogelijkheid om te mandateren naar de RUD.

De Eerste Kamer nam begin maart 2010 een motie aan om de RUD's 'bottom-up' – door gemeenten en provincies samen – te vormen en niet wettelijk vast te leggen. Dit betekent dat gemeenten en provincies samen bepalen op welke manier de RUD gevormd en georganiseerd wordt. Het ministerie van VROM, het IPO en de VNG hebben gezamenlijk de randvoorwaarden bepaald: het basistakenpakket voor de RUD (hierin staan alle taken van gemeenten en provincie die moeten worden ondergebracht bij een RUD) en de kwaliteitscriteria (hierin staat beschreven aan welk kwaliteitsniveau de uitvoering van de VTH-taken minimaal moet voldoen). Afsproken is dat de kwaliteitscriteria gehanteerd worden als een diagnose-instrument. Het Rijk werkt op dit moment aan een set van kwaliteitscriteria voor de uitvoering van de VTH-taken. Op welke manier deze straks gebruikt gaan worden is

nog niet bekend. Mogelijk wordt de kwaliteit van de achterblijvende taken bij de gemeenten en provincie aan deze criteria getoetst.

Onze regio

In de regio's Midden-Brabant en West-Brabant is onderzocht of sprake zou kunnen zijn een robuuste RUD. In beide regio's is in 2010 en in de eerste helft van 2011 een verkenning uitgevoerd naar mogelijkheden voor samenwerking in een RUD.

Deze verkenning heeft in beide regio's geleid tot helderheid over de bestuurlijke en ambtelijke wensen, ambities en randvoorwaarden van alle deelnemers over de vorming van een RUD. In beide regio's is een vergelijkbaar proces doorlopen en beide regio's zijn afzonderlijk van elkaar tot dezelfde conclusie gekomen: samenvoeging van de twee regio's leidt tot een robuustere RUD. Vanaf 1 juli 2011 wordt daarom toegewerkt naar de vorming van een RUD met het werkgebied wat overeenkomt met die van de veiligheidsregio, een RUD Midden- en West- Brabant.

De bestuurlijke intentieverklaring

Om de samenwerking in de regio Midden- en West-Brabant met betrekking tot de vorming van een RUD goed te borgen, is er medio 2011 een bestuurlijke intentieverklaring opgesteld. Deze verklaring is in augustus en september 2011 in alle colleges van de 27 deelnemers (26 gemeenten en de provincie Noord-Brabant) behandeld. Inmiddels hebben alle portefeuillehouders van de RUD namens de colleges de verklaring ondertekend. In de intentieverklaring is onder meer vastgelegd dat de RUD zal fungeren als 'backoffice' voor de deelnemende organisaties. Uitgangspunt is dat de deelnemers zelf de frontoffice organiseren, zodat een relatie gelegd kan worden met de klantcontactcentra (kcc's) die sommige gemeenten op dit moment realiseren of al gerealiseerd hebben. Ook de beleidsontwikkeling blijft primair de taak van de gemeenten en de provincie.

Met de ondertekening van de bestuurlijke intentieverklaring RUD Midden- en West-Brabant hebben wij richting gegeven aan het verdere proces om te komen tot een RUD in Midden- en West-Brabant.

Een uitgangspunt dat is benoemd in het rapport 'Van Brabants Bont naar Brabants maatwerk' is dat de bestaande milieudiensten in Noord-Brabant (Regionale Milieu Dienst West-Brabant) (RMD)) voor deze regio) zich omvormen tot een Regionale Uitvoeringsdienst. In de bestuurlijke intentieverklaring is hierover afgesproken dat de RMD opgaat in de te vormen RUD. In het vervolg traject worden de juridische en financiële consequenties voor met name de eigenaars van de RMD verder uitgewerkt.

De businesscase

In de zomerperiode van 2011 is gestart met het maken van een businesscase voor de te vormen RUD. De businesscase is bedoeld om richting te geven aan de verdere uitwerking van de te vormen RUD. Ze geeft de kaders voor het op te stellen

bedrijfsplan. Deze kaders gaan over het organisatiemodel, de juridische constructie en de financiën. Eind september 2011 is in een bestuurlijk overleg met deze kaders ingestemd.

Hieronder vindt u een samenvatting van de belangrijkste punten uit de businesscase.

Uitgangspunt voor **het organisatiemodel** is, dat er wordt gekozen voor een moderne, flexibele en deskundige organisatie. Een organisatie die enerzijds de krachten van medewerkers bundelt om voldoende expertise te genereren. Maar anderzijds (ook fysiek) nadrukkelijk in verbinding is met de opdrachtgevers (provincie en gemeenten) en goed bekend is met de lokale situatie en met de bedrijven waarvoor men werkzaam is. Hierdoor zal één uitvoeringsorganisatie ontstaan met een hoge flexfactor, waarin medewerkers zowel centraal als gedeconcentreerd (bij de opdrachtgevers) werken.

De publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsvormen zijn beoordeeld aan de hand van criteria. Uit deze beoordeling volgt dat een Openbaar Lichaam onder de Wet gemeenschappelijke regelingen het meest geschikt is. De RUD zal worden opgericht als een **Openbaar Lichaam onder een functionele gemeenschappelijke regeling** die wordt aangegaan door de Colleges van gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie. Binnen een gemeenschappelijk regeling is sprake van een rolverdeling tussen bestuur van de regeling (AB, DB) en de besturen die functioneren als eigenaar of opdrachtgever (college (GS) en gemeenteraad (PS)). In de nadere uitwerking wordt de rol van eigenaar en de rol van opdrachtgever in de gemeenschappelijke regeling nader uitgewerkt. Het is de bedoeling dat die rollen zodanig worden ingevuld, dat voldoende grip is gewaarborgd op de kosten, de prestaties, het operationeel functioneren en de kwaliteit en dienstverlening van de RUD.

Uitgangspunt voor de RUD-vorming blijft **budgettaire neutraliteit**. Het streven is echter om de totale uitvoeringskosten aanmerkelijk te verlagen. Enerzijds door innovatie, anderzijds door waar het kan de bedrijfsvoering te optimaliseren. De belangrijkste 'nieuwe kosten' zullen worden gemaakt voor het aanpakken van ketenvraagstukken en milieucriminaliteit. Het is de bedoeling om deze extra kosten te financieren door efficiencyvoordelen, maar als het nodig is zal er voor nieuwe activiteiten dekking moeten worden gevonden door verschuiving in de prioriteitstelling.

Wel zullen er **transitiekosten** ontstaan. De transitiekosten worden gespecificeerd in een op te stellen bedrijfsplan. Daarna zal een besluit worden genomen over de dekking van deze kosten. Kosten voor het opstellen van het bedrijfsplan worden tot en met 31 december 2011 gedekt uit de beschikbare landelijke bijdrage voor de RUD-vorming. Voor de toekomstige dekking van de transitiekosten zal een voorstel voor een verdeelsleutel worden gedaan.

Het Stappenplan op hoofdlijnen

Op grond van de intentieovereenkomst en de resultaten van de businesscase wordt er gestart met het opstellen van het bedrijfsplan en het opstellen van een concept voor de Gemeenschappelijke Regeling. Op grond van de resultaten van het bedrijfsplan zal ons College een definitief besluit nemen over het takenpakket dat wij aan de RUD zullen overdragen. Op dat moment zal er meer inzicht bestaan in de kosten die dit met zich mee zal brengen. Na het definitieve besluit zal de RUD worden gevormd en komt de plaatsing van het personeel aan de orde. Uitgangspunt is dat de RUD per 1 januari 2013 operationeel is.

De kwartiermaker

Per 1 oktober 2011 is de kwartiermaker, de heer Marc Langenhuijsen, voor de te vormen RUD Midden- en West-Brabant benoemd. De kwartiermaker is nu bezig met het opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een bedrijfsplan voor de RUD en een communicatieplan. Het bedrijfsplan wordt in de eerste helft van 2012 aan de colleges van alle deelnemers ter vaststelling aangeboden. Te zijner tijd wordt u daarover nader geïnformeerd.

De kwartiermaker bereidt bovendien de werving en selectie voor van de beoogd directeur die de oprichting van de RUD in de loop van 2012 verder vorm zal geven.

Wat betekent de RUD?

Het proces van de vorming van de RUD is in onze regio tot op heden op een zeer constructieve manier verlopen. De inzet is vooral gericht op een kwaliteitsimpuls voor de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) met de focus op milieuwinst, betere dienstverlening, innovatie en doelmatigheid. In de praktijk betekent de oprichting van de RUD dat een deel van de gemeentelijke Wabo-taken uiterlijk 1 januari 2013 door de RUD zal worden uitgevoerd.

Takenpakket RUD Midden- en West- Brabant

De RUD Midden- en West-Brabant neemt het takenpakket uit het rapport 'van Brabants Bont naar Brabants Maatwerk' als vertrekpunt. Dit pakket is in basis minder omvangrijk dan het landelijk basistakenpakket dat door het Rijk als uitgangspunt is gesteld voor de RUD's. De volgende taken vallen in ieder geval onder het takenpakket van de RUD:

1. Uitvoering Milieudeel van zogenaamde IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control)- en BRZO (Besluit Risico's Zware Ongevallen) -bedrijven.
De expertise die nodig is voor de uitvoering van de VTH taken bij IPPC- en BRZO-bedrijven worden door alle deelnemende deelnemers voor wat betreft het milieudeel ondergebracht bij de RUD. In totaal gaat het om circa 337 bedrijven in de regio Midden- en West-Brabant.
2. Uitvoering van VTH taken van VVGB Bedrijven
De expertise die nodig is voor de uitvoering van alle VTH taken waarvan het bevoegd gezag is overgedragen van provincie naar gemeenten (de zogenaamde VVGB-Bedrijven).
3. Aanpak van ketenvraagstukken/milieucriminaliteit (regio-overstijgende taken).
Er komt een team voor een gezamenlijke aanpak van ketenvraagstukken en milieucriminaliteit. Het team moet zicht en grip krijgen op ketenvraagstukken

en milieucriminaliteit. Hiermee krijgt het Functioneel Parket één ambtelijk aanspreekpunt.

4. *Innovatie in aanpak en organisatie en coördinatie gezamenlijke uitvoering.*
De RUD krijgt ook een innovatie- en coördinatieopdracht. Naast het ondersteunen van de innovatie en het verhogen van de doelmatigheid, heeft deze voorziening een belangrijke rol in de coördinatie en afstemming van de activiteiten onder de vlag van de RUD.

Uit de verkenningen van beide regio's is gebleken dat een aantal deelnemers naast bovengenoemde basistaken ook graag zogenaamde verzoektaken in de RUD zou willen onderbrengen. Onder verzoektaken worden alle uitvoeringstaken, niet zijnde de basistaken, op het gebied van de fysieke leefomgeving verstaan. Ons college is van mening dat de taken die wij nu reeds verrichten, naar behoren verrichten. Wij zien dan ook geen aanleiding om die taken in de RUD onder te brengen. Meer specifiek doelen wij dan op het verlenen van de (lichtere) milieuvergunningen en meldingen en het daarbij behorende toezicht en handhaving. De vergunningverlening van de "zwaardere" milieuvergunningen (cat. 4, IPPC, etc.) en het bijbehorende toezicht en handhaving, worden nu reeds door ons uitbesteed. Deze taken willen wij, zoals wij steeds in verschillende vergaderingen hebben aangegeven, t.z.t. wel onderbrengen in de te vormen RUD. In hoeverre wij in een later stadium gedwongen worden ook deze taken onder te brengen in de RUD, is nog onduidelijk.

Op dit moment is staatssecretaris Atsma in overleg met de provincie Noord-Brabant om consensus te bereiken over de afwijkingen tussen het rapport 'Van Brabants bont naar Brabants maatwerk' en het landelijke basistaken pakket. De staatssecretaris is er namelijk nog steeds niet van overtuigd dat met een afgeslankt pakket de 'RUD-doelstellingen' worden gehaald.

Tot slot

Gezien het feit dat er nog geen definitief besluit wordt genomen met betrekking tot financiële, organisatorische en juridische consequenties wordt u in deze fase alleen geïnformeerd. Wij zullen u omtrent de definitieve besluitvorming vanzelfsprekend nader berichten.
